

## II

(Akty przyjęte na mocy Traktatów WE/Euratom, których publikacja nie jest obowiązkowa)

## DECYZJE

## RADA

## DECYZJA RADY

z dnia 18 lutego 2008 r.

**w sprawie zasad, priorytetów i warunków zawartych w partnerstwie dla członkostwa zawartym z Republiką Turcji oraz uchylająca decyzję 2006/35/WE**

(2008/157/WE)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 390/2001 z dnia 26 lutego 2001 r. w sprawie pomocy dla Turcji w ramach strategii przedakcesyjnej, w szczególności w sprawie ustanowienia partnerstwa dla członkostwa <sup>(1)</sup>, w szczególności jego art. 2,

uwzględniając wniosek Komisji,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie Rady (WE) nr 390/2001 stanowi, że Rada podejmuje decyzję, większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, w sprawie zasad, priorytetów, pośrednich celów i warunków zawartych w partnerstwie dla członkostwa, które zostanie przedłożone Turcji, jak również w sprawie kolejnych znaczących dostosowań mających zastosowanie do tego dokumentu.

(2) Na tej podstawie Rada przyjęła w 2001 r. i 2003 r. partnerstwo dla członkostwa z Turcją <sup>(2)</sup>.

(3) W zaleceniu Komisji z 2004 r. w sprawie Turcji podkreślano, że Unia Europejska powinna nadal śledzić proces

reform politycznych, a w 2005 roku należy przedstawić wnioski w sprawie zmiany partnerstwa dla członkostwa. W związku z tym Rada przyjęła zmienione partnerstwo w styczniu 2006 r. <sup>(3)</sup>.

(4) W grudniu 2004 r. Rada Europejska postanowiła, że Unia Europejska będzie nadal uważnie śledzić postępy reform politycznych na podstawie partnerstwa dla członkostwa określającego cele priorytetowe procesu reform.

(5) W dniu 3 października 2005 r. państwa członkowskie rozpoczęły negocjacje z Turcją w sprawie jej przystąpienia do Unii Europejskiej. Postęp negocjacji jest uzależniony od postępu Turcji w przygotowaniu do przystąpienia, którego wymiernym wskaźnikiem będzie między innymi wdrażanie regularnie zmienianego partnerstwa dla członkostwa.

(6) W komunikacie Komisji pt. „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w latach 2006–2007” zapisano, że partnerstwa zostaną poddane przeglądowi pod koniec 2007 r.

(7) W dniu 11 grudnia 2006 r. Rada uzgodniła, że podczas konferencji międzyrządowej państwa członkowskie nie podejmą decyzji o otwarciu rozdziałów obejmujących obszary polityki odnoszące się do ograniczeń stosowanych przez Turcję wobec Republiki Cypryjskiej ani o tymczasowym zamknięciu rozdziałów, dopóki Komisja nie oceni, czy Turcja wypełniła swoje zobowiązania związane z protokołem dodatkowym.

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 58 z 28.2.2001, s. 1.

<sup>(2)</sup> Decyzja 2001/235/WE (Dz.U. L 85 z 24.3.2001, s. 13) oraz decyzja 2003/398/WE (Dz.U. L 145 z 12.6.2003, s. 40).

<sup>(3)</sup> Decyzja 2006/35/WE (Dz.U. L 22 z 26.1.2006, s. 34).

- (8) W dniu 17 lipca 2006 r. Rada przyjęła rozporządzenie (WE) nr 1085/2006 ustanawiające instrument pomocy przedakcesyjnej (IPA) <sup>(1)</sup>, określające nowe ramy prawne pomocy finansowej dla krajów dążących do przystąpienia.
- (9) Właściwe jest zatem przyjęcie zmienionego partnerstwa dla członkostwa, uaktualniającego obecne partnerstwo, w celu określenia nowych priorytetowych celów w dalszych pracach, na podstawie ustaleń zawartych w sprawozdaniu z 2007 r. w sprawie postępów Turcji w przygotowaniach do dalszej integracji z Unią Europejską.
- (10) W celu przygotowania do członkostwa Turcja powinna opracować plan obejmujący harmonogram i konkretne środki realizacji priorytetów zawartych w partnerstwie dla członkostwa.
- (11) Decyzja 2006/35/WE powinna zostać uchylona,

STANOWI, CO NASTĘPUJE:

#### Artykuł 1

Zgodnie z art. 2 rozporządzenia (WE) nr 390/2001 w załączniku przedstawione są zasady, priorytety, cele

pośrednie i warunki zawarte w partnerstwie dla członkostwa z Turcją.

#### Artykuł 2

Wdrożenie partnerstwa dla członkostwa jest badane i monitorowane przez organy ustanowione na mocy układu o stowarzyszeniu oraz przez Radę na podstawie corocznych sprawozdań przedstawianych przez Komisję.

#### Artykuł 3

Uchyła się decyzję 2006/35/WE.

#### Artykuł 4

Niniejsza decyzja wchodzi w życie trzeciego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli, dnia 18 lutego 2008 r.

W imieniu Rady

D. RUPEL

Przewodniczący

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 210 z 31.7.2006, s. 82.

## ZAŁĄCZNIK

## TURCJA – PARTNERSTWO DLA CZŁONKOSTWA 2007

## 1. WSTĘP

Na posiedzeniu w Luksemburgu w grudniu 1997 r. Rada Europejska postanowiła, że partnerstwo dla członkostwa będzie głównym elementem udoskonalonej strategii przedakcesyjnej, skupiającym wszystkie formy pomocy dla krajów kandydujących w jednolitych ramach. W ten sposób Wspólnota ukierunkowuje swoją pomoc na specyficzne potrzeby poszczególnych kandydatów, aby udzielać wsparcia w pokonaniu poszczególnych problemów na drodze do przystąpienia.

Pierwsze partnerstwo dla członkostwa z Turcją zostało zatwierdzone przez Radę w marcu 2001 r. W przygotowanej przez Komisję strategii rozszerzenia z października 2002 r. stwierdzono, że Komisja proponuje Turcji zmienione partnerstwo dla członkostwa. Zmienione partnerstwo dla członkostwa zostało następnie przedstawione przez Komisję w marcu 2003 r. i przyjęte przez Radę w maju tego samego roku. W swoim zaleceniu z października 2004 r. Komisja, dążąc do zagwarantowania trwałości i nieodwracalności procesu reform politycznych, zaproponowała, aby UE nadal dokładnie śledziła postępy reform politycznych. W szczególności Komisja zaproponowała przyjęcie zmienionego partnerstwa dla członkostwa w 2005 r., które zostało przyjęte przez Radę w styczniu 2006 r. W następstwie oczekiwanych postępów we wdrażaniu priorytetów krótkoterminowych partnerstwa zazwyczaj partnerstwa aktualizowane są co dwa lata. Komisja proponuje zatem wprowadzenie zmian do partnerstwa dla członkostwa.

Turcja powinna opracować plan obejmujący harmonogram i konkretne środki służące realizacji priorytetów zawartych w partnerstwie dla członkostwa.

Zmienione partnerstwo dla członkostwa stanowi podstawę pewnej liczby instrumentów politycznych i finansowych, które zostaną wykorzystane, aby pomóc Turcji w przygotowaniach do członkostwa. W szczególności zmienione partnerstwo dla członkostwa będzie służyć jako podstawa dalszych reform politycznych oraz wyznacznik postępów dokonanych w przyszłości.

## 2. ZASADY

Główne priorytety ustalone dla Turcji odnoszą się do jej zdolności spełnienia kryteriów określonych przez Radę Europejską w Kopenhadze w 1993 r. oraz wymogów ram negocjacyjnych przyjętych przez Radę w dniu 3 października 2005 r.

## 3. PRIORYTETY

Priorytety wymienione w niniejszym partnerstwie dla członkostwa wybrano w oparciu o założenie, że realistyczne jest oczekiwanie od Turcji ich pełnej realizacji lub osiągnięcia znaczących postępów w ich realizacji w ciągu najbliższych kilku lat. Wprowadza się rozróżnienie między priorytetami krótkoterminowymi, których realizacji oczekuje się w ciągu dwóch lat, oraz priorytetami średnioterminowymi, których realizacji oczekuje się w ciągu trzech do czterech lat. Priorytety te dotyczą zarówno samego prawodawstwa, jak i jego wdrażania.

W zmienionym partnerstwie dla członkostwa określono obszary priorytetowe w przygotowaniach Turcji do członkostwa. Niemniej jednak ostatecznie Turcja będzie musiała rozwiązać wszystkie problemy określone w sprawozdaniu z postępów, w tym również kwestię konsolidacji procesu reform politycznych w celu zagwarantowania ich nieodwracalności i zapewnienia ich jednolitego wprowadzania w całym kraju i na wszystkich szczeblach administracji. Istotne jest również wypełnienie przez Turcję zobowiązań związanych ze zbliżeniem prawodawstwa i wdrożeniem dorobku prawnego Wspólnoty zgodnie ze zobowiązaniami podjętymi w ramach układu o stowarzyszeniu, unii celnej i odpowiednich decyzji Rady Stowarzyszenia WE-Turcja, na przykład w sprawie systemu handlu produktami rolnymi.

## 3.1. PRIORYTETY KRÓTKOTERMINOWE

**Dialog polityczny****Demokracja i państwo prawne***Administracja publiczna*

- Reforma administracji publicznej i polityki kadrowej w celu zagwarantowania większej wydajności, odpowiedzialności i przejrzystości.
- Wzmocnienie administracji lokalnej poprzez reformę administracji centralnej, przeniesienie uprawnień na administrację lokalną i zapewnienie jej odpowiednich zasobów.
- Wdrożenie ustawodawstwa dotyczącego utworzenia sprawnie działającego urzędu rzecznika praw obywatelskich.
- Przyjęcie i wdrożenie prawodawstwa dotyczącego trybunału obrachunkowego.

*Nadzór cywilny nad siłami bezpieczeństwa*

- Zwiększenie działań służących dostosowaniu zasad cywilnej kontroli nad wojskiem do praktyk stosowanych w państwach członkowskich UE. Zagwarantowanie nieingerencji wojska w kwestie polityczne oraz pełnego nadzoru władz cywilnych nad zagadnieniami bezpieczeństwa, w tym w zakresie formułowania strategii bezpieczeństwa narodowego i jej wdrożenia.
- Podjęcie kroków w kierunku większej odpowiedzialności i przejrzystości w sprawach związanych z bezpieczeństwem.
- Stworzenie pełnego parlamentarnego nadzoru nad polityką militarną i obrony oraz wszystkimi związanymi z nią wydatkami, z uwzględnieniem audytu zewnętrznego.
- Ograniczenie właściwości sądów wojskowych do obowiązków służbowych personelu wojskowego.

*System sądownictwa*

- Wzmocnienie wysiłków, także przez szkolenia, służących zapewnieniu zgodności interpretacji przepisów dotyczących praw człowieka i podstawowych wolności przez sądy z Europejską konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności („EKPC”), orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka („ETPC”) oraz art. 90 konstytucji Turcji.
- Zapewnienie niezależności sądownictwa, w szczególności Najwyższej Rady Sędziów i Prokuratorów oraz systemu kontroli, od innych instytucji państwowych. Bardziej precyzyjnie, zadbanie o to, aby Najwyższa Rada Sędziów i Prokuratorów reprezentowała wymiar sprawiedliwości jako całość.
- Wzmocnienie skuteczności sądownictwa, w szczególności przez zwiększenie jego zdolności instytucjonalnych i przyjęcie nowego kodeksu postępowania cywilnego.
- Dalsze tworzenie regionalnych sądów odwoławczych niższego szczebla.

*Polityka zwalczania korupcji*

- Opracowanie kompleksowej strategii zwalczania korupcji obejmującej zwalczanie korupcji na wysokim szczeblu i stworzenie centralnego organu nadzorującego i monitorującego jej wdrażanie, także przez opracowanie danych statystycznych. Poprawa koordynacji między wszystkimi zainteresowanymi instytucjami.
- Zapewnienie realizacji rozporządzenia w sprawie zasad etycznego postępowania urzędników służby cywilnej i objęcie jego przepisami urzędników wybieranych, sędziów, naukowców oraz personelu wojskowego.
- Ograniczenie immunitetów udzielanych politykom i urzędnikom państwowym, zgodnie z najlepszymi praktykami europejskimi, oraz lepsze ustawodawstwo dotyczące przejrzystości przy finansowaniu partii politycznych i kampanii wyborczych.

**Prawa człowieka i ochrona mniejszości***Przestrzeganie prawa międzynarodowego w dziedzinie praw człowieka*

- Ratyfikacja nieobowiązkowego protokołu do Konwencji ONZ przeciwko torturom, przewidującego ustanowienie systemu niezależnego nadzoru zakładów karnych.

*Europejski Trybunał Praw Człowieka*

- Przestrzeganie EKPC oraz zapewnienie pełnego wykonania wyroków ETPC.
- Wprowadzenie zmian w kodeksie postępowania karnego, aby zagwarantować prawo do ponownego procesu zgodnie z właściwymi wyrokami ETPC.

*Wspieranie i egzekwowanie praw człowieka*

- Powołanie niezależnej, dysponującej odpowiednimi zasobami, krajowej instytucji ds. praw człowieka zgodnie z właściwymi zasadami ONZ. Monitorowanie spraw związanych z prawami człowieka, także przez opracowywanie danych statystycznych.
- Kontynuacja szkoleń organów ścigania w zakresie praw człowieka i technik dochodzeniowych.

*Prawa cywilne i polityczne***Zapobieganie torturom i złemu traktowaniu**

- Zapewnienie wdrożenia środków przyjętych w ramach polityki „zerowej tolerancji” wobec tortur i złego traktowania zgodnie z EKPC i zaleceniami Europejskiego Komitetu Zapobiegania Torturom.
- Zagwarantowanie wdrożenia protokołu stambulskiego w całym kraju, w szczególności przez poprawę specjalistycznej wiedzy medycznej.
- Nasilenie walki z bezkarnością. Zapewnienie terminowości i skuteczności dochodzeń prowadzonych przez prokuratorów, które powinny prowadzić do zidentyfikowania i ukarania sprawców przez sądy.

**Dostęp do wymiaru sprawiedliwości**

- Wzmoczenie wysiłków na rzecz zapewnienia odpowiedniej pomocy prawnej i profesjonalnych usług tłumaczeniowych.

**Wolność słowa**

- Z myślą o zapewnieniu pełnego przestrzegania wolności słowa – wprowadzenie zmian w przepisach dotyczących wolności słowa, w tym wolności prasy, oraz ich wdrożenie zgodnie z EKPC i orzecznictwem ETPC.
- Poprawa sytuacji osób ściganych lub skazanych za wyrażanie opinii bez zastosowania przemocy.

**Wolność zgromadzeń i zrzeszania się**

- Dalsze wdrażanie wszystkich reform w zakresie wolności zrzeszania się i organizowania pokojowych zgromadzeń zgodnie z EKPC i związanym z nią orzecznictwem. Wdrożenie środków służących zapobieganiu nadmieremu użyciu siły przez organy bezpieczeństwa.
- Dostosowanie przepisów dotyczących partii politycznych do najlepszych praktyk stosowanych w państwach członkowskich UE.

**Organizacje społeczeństwa obywatelskiego**

- Dalszy rozwój społeczeństwa obywatelskiego w kraju i jego udziału w kształtowaniu polityki publicznej.
- Ułatwienie i promowanie otwartej komunikacji i współpracy między wszystkimi grupami tureckiego społeczeństwa obywatelskiego a partnerami europejskimi.

**Wolność wyznania**

- Podjęcie środków niezbędnych do zapewnienia ducha tolerancji, co umożliwi pełne przestrzeganie wolności wyznania w praktyce.

**Zgodnie z EKPC oraz orzecznictwem ETPC**

- Wprowadzenie zmian do ustawodawstwa dotyczącego fundacji i jego wdrożenie.
- Interpretacja i stosowanie obecnych przepisów do czasu przyjęcia i wdrożenia nowej ustawy o fundacjach.
- Zagwarantowanie niemuzułmańskim społecznościom religijnym możliwości uzyskania osobowości prawnej i korzystania ze swoich praw.
- Zapewnienie możliwości kształcenia religijnego dla mniejszości niemuzułmańskich, w tym kształcenia duchownych.
- Zapewnienie równego traktowania obywateli Turcji i obcokrajowców korzystających z prawa do wolności wyznania przez uczestnictwo w życiu zorganizowanych wspólnot religijnych.
- Przyjęcie przepisów chroniących przed powtarzającymi się przypadkami ścigania i skazywania osób odmawiających odbycia służby wojskowej ze względu na przekonania religijne lub wyznawane zasady moralne.

*Prawa gospodarcze i społeczne***Prawa kobiet**

- Dalsze działania służące wdrożeniu istniejącego ustawodawstwa dotyczącego praw kobiet oraz walki z wszelkimi formami przemocy skierowanej przeciwko kobietom, w tym z przestępstwami popełnianymi w imię honoru. Zapewnienie specjalistycznych szkoleń dla sędziów i prokuratorów, organów ścigania, gmin i innych odpowiedzialnych instytucji, jak również zwiększenie wysiłków na rzecz utworzenia schronisk dla kobiet zagrożonych przemocą we wszystkich większych gminach, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem.

- Dalsze prowadzenie akcji informacyjnych skierowanych do ogółu społeczeństwa, w szczególności do mężczyzn, dotyczących kwestii równości płci, propagowanie roli kobiet w społeczeństwie, również przez zapewnienie równego dostępu do edukacji i udział w rynku pracy oraz w życiu politycznym i społecznym, jak również wsparcie rozwoju organizacji kobiecych realizujących te cele.

#### Prawa dzieci

- Zapewnienie pełnego wdrożenia ustawy o ochronie dzieci oraz propagowanie ochrony praw dzieci zgodnie z normami unijnymi i międzynarodowymi.
- Podejmowanie dalszych wysiłków mających na celu rozwiązanie problemu pracy dzieci i ubóstwa wśród dzieci oraz poprawę sytuacji dzieci ulicy.

#### Prawo pracy i prawa związków zawodowych

- Zapewnienie pełnego poszanowania praw związków zawodowych zgodnie z normami UE i właściwymi konwencjami MOP, w szczególności w zakresie prawa do organizowania się, prawa do strajku oraz prawa do negocjowania układów zbiorowych.
- Dalsze wzmocnienie dialogu społecznego oraz ułatwienie i zachęcanie do współpracy z partnerami UE.

#### Polityka przeciwdziałania dyskryminacji

- Zagwarantowanie w prawie i w praktyce pełnego poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności wszystkich osób, bez dyskryminacji i niezależnie od języka, poglądów politycznych, płci, pochodzenia rasowego lub etnicznego, wyznania lub przekonań, niepełnosprawności, wieku lub orientacji seksualnej.
- Wzmocnienie wysiłków w celu zmiany programów nauczania i podręczników, aby wyeliminować z nich dyskryminacyjne treści.

#### Prawa mniejszości, prawa w zakresie kultury i ochrona mniejszości

- Zapewnienie różnorodności kulturowej i propagowanie poszanowania i ochrony mniejszości zgodnie z EKPC i zasadami określonymi w Konwencji ramowej Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych oraz zgodnie z najlepszymi praktykami w państwach członkowskich.
- Zagwarantowanie ochrony prawnej mniejszości, w szczególności w zakresie pokojowego korzystania z prawa własności zgodnie z protokołem nr 1 do EKPC.

#### Prawa w zakresie kultury

- Skuteczniejszy dostęp do programów radiowych i telewizyjnych nadawanych w językach innych niż turecki, szczególnie przez usunięcie pozostałych ograniczeń prawnych.
- Przyjęcie właściwych środków wspierania nauczania języków innych niż turecki.

#### Sytuacja na wschodzie i południowym wschodzie kraju

- Opracowanie kompleksowego podejścia do zmniejszenia dysproporcji między regionami, w szczególności poprawy sytuacji w południowo-wschodniej Turcji w celu zwiększenia możliwości gospodarczych, społecznych i kulturalnych wszystkich obywateli tureckich, w tym również obywateli pochodzenia kurdyjskiego.
- Zniesienie systemu straży wiejskiej na południowym wschodzie.
- Oczyszczenie terenu z min przeciwpiechotnych.

#### Przesiedleńcy wewnętrzni

- Wprowadzenie środków ułatwiających powrót przesiedleńców wewnętrznych do pierwotnych miejsc zamieszkania zgodnie z zaleceniami specjalnego przedstawiciela Sekretarza Generalnego ONZ ds. przesiedleńców.
- Dalsze wdrażanie ustawy o odszkodowaniach za szkody poniesione w wyniku ataków terrorystycznych i walki z terroryzmem. Zapewnienie uczciwych i szybkich odszkodowań dla ofiar.

**Sprawy regionalne i zobowiązania międzynarodowe****Cypr**

- Czynne wspieranie wysiłków mających na celu realizację uzgodnionego dnia 8 lipca procesu prowadzącego do całościowego rozwiązania problemu Cypru w ramach ONZ zgodnie z zasadami, na których opiera się Unia, obejmującego konkretne kroki przyczyniające się do powstania lepszej atmosfery dla poszukiwań takiego całościowego rozwiązania.
- Pełne wdrożenie protokołu dostosowującego układ z Ankary do przystąpienia nowych państw członkowskich UE, w tym usunięcie wszystkich istniejących ograniczeń wobec statków pod banderą Cypru oraz statków obsługujących handel cypryjski <sup>(1)</sup>.
- Podjęcie konkretnych kroków w celu możliwie jak najszybszej normalizacji stosunków dwustronnych między Turcją a wszystkimi państwami członkowskimi UE, w tym z Republiką Cypryjską <sup>(1)</sup>.

**Pokojowe rozstrzygnięcie sporów granicznych**

- Kontynuowanie działań mających na celu rozwiązanie nierozstrzygniętych dotąd sporów granicznych zgodnie z zasadą pokojowego rozstrzygnięcia sporów, jak przewidziano w Karcie ONZ, w tym również, jeśli to konieczne, z udziałem Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.
- Wyraźne zaangażowanie na rzecz stosunków dobrosąsiedzkich; uwzględnienie wszelkich źródeł konfliktów z sąsiadami; powstrzymanie się od wszelkich gróźb lub działań, które mogłyby negatywnie wpłynąć na proces pokojowego rozstrzygnięcia sporów granicznych.

**Obowiązki w ramach układu o stowarzyszeniu**

- Zapewnienie realizacji zobowiązań podjętych w ramach układu o stowarzyszeniu, również w dziedzinie unii celnej.

**Kryteria gospodarcze**

- Dalsze wdrażanie odpowiedniej polityki podatkowej i monetarnej w celu podjęcia odpowiednich działań chroniących stabilność i przewidywalność makroekonomiczną. Wprowadzenie w życie trwałego i skutecznego systemu ubezpieczeń społecznych.
- Dalsze wzmocnienie koordynacji polityki gospodarczej w różnych instytucjach i obszarach politycznych, w celu zapewnienia spójnych i trwałych ram polityki ekonomicznej dla gospodarki.
- Dalsza prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych.
- Dalsza liberalizacja rynku i reformy cenowe, w szczególności w sektorze energii i rolnictwa.
- Rozwiązanie problemu nierównowagi rynku pracy. Poprawa systemów zachęt oraz elastyczności na rynku pracy w celu zwiększenia udziału w rynku pracy oraz stopy zatrudnienia; lepsza edukacja i szkolenia zawodowe, a tym samym wsparcie przejścia od gospodarki opartej na rolnictwie do gospodarki opartej na usługach.
- Poprawa warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. W tym celu poprawa funkcjonowania sądownictwa gospodarczego i ochrona niezależności organów regulacji rynku; ulepszenie postępowania upadłościowego i usunięcie w ten sposób przeszkód związanych z wycofywaniem się z rynku.
- Określenie i wdrożenie środków pozwalających zlikwidować szarą strefę.

**Zdolność wypełnienia zobowiązań wynikających z członkostwa****Rozdział 1: Swobodny przepływ towarów**

- Zniesienie wymagań w zakresie pozwoleń na przywóz, jak również nieproporcjonalnych wymagań w zakresie zaświadczeń w odniesieniu do produktów innych niż używane pojazdy silnikowe.
- Przedstawienie Komisji planu znoszenia pozwoleń na przywóz w odniesieniu do używanych pojazdów silnikowych.
- Zakończenie określania środków sprzecznych z art. 28–30 Traktatu WE, opracowanie planu ich zniesienia oraz wprowadzenie do tureckiego porządku prawnego klauzuli o wzajemnym uznawaniu.
- Rozwiązywanie kwestii prawnej ochrony danych dotyczących produktów farmaceutycznych.

<sup>(1)</sup> Zob. również: deklaracja Wspólnoty Europejskiej i jej państw członkowskich z dnia 21 września 2005 r.

*Rozdział 3: Prawo przedsiębiorczości i swoboda świadczenia usług*

- Przedstawienie szczegółowej strategii, która powinna zawierać harmonogram wszystkich działań koniecznych do dostosowania przepisów oraz stworzenia zdolności instytucjonalnych zgodnie z dorobkiem prawnym Wspólnoty w tym rozdziale.
- Dalsze dostosowanie przepisów do dorobku prawnego Wspólnoty w zakresie wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych, szczególnie przez ustanowienie procedur uznawania kwalifikacji zawodowych odmiennych od uznawania kwalifikacji akademickich, a także przyjęcie minimalnych wymogów kształcenia określonych w dyrektywie 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych <sup>(1)</sup>.
- Rozpoczęcie dostosowania prawa krajowego do dorobku prawnego Wspólnoty w dziedzinie usług pocztowych.

*Rozdział 4: Swobodny przepływ kapitału*

- Dalsze usuwanie ograniczeń dotyczących zagranicznych inwestycji bezpośrednich pochodzących z UE.
- Rozpoczęcie dostosowania prawa krajowego w dziedzinie systemów płatniczych do dorobku prawnego Wspólnoty.

*Rozdział 5: Zamówienia publiczne*

- Powierzenie instytucji ds. zamówień publicznych zadań obejmujących zapewnianie spójności polityki w tej dziedzinie i kierowanie jej wdrażaniem.
- Przedstawienie kompleksowej strategii, która obejmie wszystkie reformy niezbędne do dostosowania przepisów krajowych i utworzenia zdolności instytucjonalnych zgodnie z dorobkiem prawnym Wspólnoty.

*Rozdział 6: Prawo spółek*

- Przyjęcie nowego kodeksu handlowego.

*Rozdział 7: Prawo własności intelektualnej*

- Poprawa zdolności policji, służb celnych i sądownictwa do egzekwowania praw własności intelektualnej, w tym lepsza koordynacja działań tych organów.
- W szczególności rozwiązanie problemu podrabiania znaków towarowych oraz piractwa.

*Rozdział 8: Polityka konkurencji*

- Przyjęcie przepisów dotyczących pomocy państwa zgodnych z wymogami dorobku prawnego Wspólnoty oraz utworzenie niezależnie działającego organu ds. monitorowania pomocy państwa, zdolnego do wypełnienia obowiązujących zobowiązań w zakresie przejrzystości.
- Zakończenie prac nad krajowym programem restrukturyzacji hutnictwa zgodnym z wymogami UE oraz jego przyjęcie.

*Rozdział 9: Usługi finansowe*

- Dalsze dostosowanie przepisów do nowych wymogów kapitałowych dla instytucji kredytowych oraz firm inwestycyjnych, a także do innych powiązanych dyrektyw (system gwarancji depozytowych, likwidacja i reorganizacja, konglomeraty finansowe, rachunki bankowe).
- Wzmocnienie norm ostrożnościowych i nadzorczych zarówno w sektorze bankowości, jak i w pozabankowym sektorze finansowym. Utworzenie niezależnego organu regulacyjnego i nadzorczego w sektorze ubezpieczeń oraz emerytur i rent.

*Rozdział 10: Społeczeństwo informacyjne i media*

- Przyjęcie nowej ustawy o łączności elektronicznej zgodnej z obowiązującymi ramami regulacyjnymi UE.
- Zakończenie prac nad przyjęciem i wdrożeniem najistotniejszych „warunków początkowych” dla ram regulacyjnych UE z 2002 r.
- Dalsze dostosowanie ustawodawstwa w dziedzinie polityki audiowizualnej do dorobku prawnego Wspólnoty, w szczególności w odniesieniu do dyrektywy o „telewizji bez granic”.

*Rozdział 11: Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich*

- Ustanowienie agencji IPARD (instrument pomocy przedakcesyjnej w zakresie rozwoju obszarów wiejskich), zatwierdzonej zgodnie z wymogami UE.

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 22. Dyrektywa ostatnio zmieniona rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1430/2007 (Dz.U. L 320 z 6.12.2007, s. 3).



- Zniesienie ograniczeń w handlu mięsem wołowym, żywym bydłem i produktami pochodnymi.

#### Rozdział 12: Bezpieczeństwo żywności, polityka weterynaryjna i fitosanitarna

- Przyjęcie ramowych przepisów, zgodnych z wymogami UE, dotyczących żywności, pasz i kwestii weterynaryjnych, które pozwolą na pełną transpozycję dorobku prawnego UE do prawa krajowego.
- Zapewnienie operacyjności systemu identyfikacji i rejestracji bydła oraz rejestracji ich przemieszczania się zgodnie z dorobkiem prawnym UE, a także rozpoczęcie wdrażania odpowiedniego systemu, który pozwoli śledzić przemieszczanie się owiec i kóz.
- Podjęcie niezbędnych działań, które pozwolą Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt uznać region Tracji za obszar wolny od pryszczycy, na którym prowadzone są szczepienia.
- Zaklasyfikowanie wszystkich zakładów rolno-spożywczych do odpowiednich kategorii zgodnie z dorobkiem prawnym UE oraz przygotowanie krajowego programu modernizacji tych zakładów.

#### Rozdział 13: Rybołówstwo

- Wzmocnienie struktur administracyjnych, szczególnie poprzez stworzenie centralnej jednostki zajmującej się wszystkimi kwestiami związanymi z rybołówstwem. Szczególną uwagę należy również poświęcić wzmocnieniu inspekcji i kontroli w sektorze rybołówstwa.
- Przyjęcie zmienionej ustawy o rybołówstwie zgodnej z wymogami UE, także w dziedzinie zarządzania zasobami i flotą, oraz wymogami inspekcji i kontroli.

#### Rozdział 14: Polityka transportowa

- Przyjęcie ustawy ramowej o kolei, aby zagwarantować stopniowe otwieranie tureckiego rynku transportu kolejowego oraz zapewnić rozdział funkcji w zakresie zarządzania infrastrukturą i świadczenia usług.
- Dalsze dostosowywanie przepisów w sektorze morskim oraz ich wdrażanie, przy szczególnym uwzględnieniu skutecznego wdrażania środków zapobiegających zanieczyszczeniu środowiska. Lepsze zarządzanie transportem morskim, w tym poprawa bezpieczeństwa floty tureckiej oraz wdrożenie dorobku prawnego Wspólnoty w zakresie bezpieczeństwa morskiego.
- W dziedzinie lotnictwa – prace nad opracowaniem rozwiązań technicznych zapewniających konieczną łączność, która pozwoli zagwarantować odpowiedni poziom bezpieczeństwa lotniczego w południowo-wschodniej części basenu Morza Śródziemnego.
- Wszczęcie działań mających na celu uznawanie „oznaczenia wspólnotowego” oraz zapewnienie jasnej strategii w zakresie stopniowego dostosowywania przepisów krajowych do dorobku prawnego Wspólnoty dotyczącego jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej.
- Dostosowanie przepisów krajowych do odpowiednich postanowień i norm określonych w deklaracji Europejskiej Konferencji Lotnictwa Cywilnego dotyczącej polityki w zakresie bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego oraz ich wdrożenie.

#### Rozdział 15: Energia

- Dalsze dostosowywanie przepisów krajowych do dorobku prawnego Wspólnoty dotyczącego wewnętrznego rynku gazu i energii elektrycznej oraz transgranicznego przesyłu energii elektrycznej, a także ich wdrożenie, również z myślą o możliwym przystąpieniu do Traktatu o Wspólnocie Energetycznej. Zapewnienie wdrożenia uczciwych i niedyskryminujących zasad przesyłu gazu.
- Dalsze rozwijanie zdolności różnych organów regulacyjnych oraz zapewnienie ich niezależności.
- Wzmocnienie zdolności administracyjnych oraz dalsze dostosowywanie przepisów dotyczących efektywności energetycznej, promowanie wysokowydajnej kogeneracji, a także korzystanie z odnawialnych źródeł energii w transporcie, przy dostawach energii elektrycznej i w systemach grzewczych/chłodzących, w tym określenie odpowiednich i ambitnych celów i zachęt.
- Przystąpienie do Wspólnej konwencji bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym i bezpieczeństwa w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi.

#### Rozdział 16: Opodatkowanie

- Podjęcie praktycznych działań prowadzących do znacznego obniżenia dyskryminującego opodatkowania wyrobów alkoholowych oraz importowanego tytoniu i papierosów, a także przedstawienie uzgodnionego z Komisją i zawierającego wyraźnie określone etapy planu służącego szybkiej likwidacji wszelkich dyskryminujących „podatków rezydualnych”.

- Dalsze dostosowanie VAT i podatków akcyzowych, w szczególności w zakresie struktury i obowiązujących stawek.
- Dalsze wzmocnienie i modernizacja administracji podatkowej, w tym sektora teleinformatycznego, w celu większej zgodności oraz lepszego poboru przychodów podatkowych, a także ograniczenia szarej strefy.

#### *Rozdział 18: Statystyka*

- Terminowe opracowanie najważniejszych wskaźników dotyczących rachunków narodowych zgodnie z ESA 95.
- Dostosowanie metod i struktur organizacyjnych służących gromadzeniu informacji w celu dostarczania statystyk rolnych zgodnie z wymogami UE.
- Zakończenie prac nad stworzeniem rejestru przedsiębiorstw.

#### *Rozdział 19: Polityka społeczna i zatrudnienie*

- Stworzenie warunków dla skutecznego dialogu społecznego, między innymi poprzez przyjęcie nowych przepisów likwidujących przepisy ograniczające działalność związków zawodowych oraz zapewnienie pełnego poszanowania praw związków zawodowych.
- Przedstawienie analizy dotyczącej nielegalnego zatrudnienia w Turcji oraz opracowanie planu zwalczania tego problemu w kontekście ogólnego planu działania w celu wdrożenia dorobku prawnego Wspólnoty z korzyścią dla wszystkich pracowników.
- Zakończenie prac nad wspólnym memorandum o integracji społecznej i wspólną oceną założeń polityki zatrudnienia oraz aktywne wdrażanie obu dokumentów w ramach działań następczych.

#### *Rozdział 20: Polityka w zakresie przemysłu i przedsiębiorstw*

- Przyjęcie zmienionej kompleksowej strategii polityki przemysłowej.

#### *Rozdział 22: Polityka regionalna i koordynacja instrumentów strukturalnych*

- Wzmocnienie procesu tworzenia struktur instytucjonalnych oraz zwiększenie zdolności administracyjnych w obszarach programowania, opracowywania projektów, monitorowania, oceny i zarządzania finansowego oraz kontroli, szczególnie na szczeblu poszczególnych ministerstw, aby wdrożyć unijne programy przedakcyjne jako wstęp do wdrożenia wspólnotowej polityki spójności.

#### *Rozdział 23: Wymiar sprawiedliwości i prawa podstawowe*

- Wzmocnienie wysiłków w celu dostosowania tureckich przepisów dotyczących ochrony danych osobowych do dorobku prawnego Wspólnoty oraz ustanowienie niezależnego organu nadzorczego ds. ochrony danych.
- Inne priorytety – zob. punkt dotyczący kryteriów politycznych.

#### *Rozdział 24: Sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo*

- Dalsze wzmocnienie wszystkich organów ścigania oraz dostosowanie ich statusu i funkcjonowania do norm europejskich, również przez rozwój współpracy między tymi organami. Przyjęcie kodeksu etycznego i ustanowienie niezależnego i skutecznego systemu składania skarg, gwarantującego większy poziom odpowiedzialności obejmujący wszystkie organy ścigania.
- Kontynuowanie wysiłków w celu wdrożenia narodowego planu działania w dziedzinie migracji i azylu (w tym poprzez przyjęcie harmonogramu działań), zwiększenie zdolności do walki z nielegalną migracją zgodnie z normami międzynarodowymi.
- Pilne zawarcie z UE umowy o readmisji.
- Dokonanie postępów w przygotowaniach do przyjęcia kompleksowej ustawy o azylu zgodnie z dorobkiem prawnym Wspólnoty, w tym poprzez ustanowienie organu ds. azylu.
- Dalsze działania służące wdrożeniu krajowego planu działań na rzecz zintegrowanego zarządzania granicami, w tym poprzez określenie precyzyjnego harmonogramu działań. Należy podjąć działania w celu utworzenia nowego urzędu odpowiedzialnego za egzekwowanie stosowania nowych przepisów dotyczących granic.
- Wdrożenie krajowej strategii w sprawie przestępczości zorganizowanej. Nasilenie walki z przestępczością zorganizowaną, narkotykami, handlem ludźmi, nadużyciami finansowymi, korupcją i praniem pieniędzy.

*Rozdział 26: Edukacja i kultura*

- Wzmocnienie zdolności administracyjnych krajowych agencji ds. programów „Uczenie się przez całe życie” i „Młodzież w działaniu”, aby sprostać rosnącemu obciążeniu pracą.

*Rozdział 27: Ochrona środowiska*

- Przyjęcie kompleksowej strategii stopniowej transpozycji, wdrażania i egzekwowania dorobku prawnego Wspólnoty, w tym przez plany tworzenia niezbędnych zdolności administracyjnych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym oraz gromadzenie niezbędnych zasobów finansowych; w planach tych należy określić poszczególne etapy działań i terminy ich realizacji.
- Dalsza transpozycja, wdrażanie i egzekwowanie dorobku prawnego Wspólnoty, w szczególności przepisów horyzontalnych i ramowych, dotyczących np. oceny oddziaływania na środowisko, w tym aspektów transgranicznych, jak również wzmocnienie zdolności administracyjnych.
- Przyjęcie krajowego planu gospodarowania odpadami.

*Rozdział 28: Ochrona konsumentów i zdrowia*

- Dalsze dostosowanie przepisów do dorobku prawnego Wspólnoty dotyczącego ochrony konsumentów i zdrowia, w tym w zakresie krwi, tkanek i komórek oraz tytoniu, a także zapewnienie odpowiednich struktur administracyjnych i zdolności w zakresie egzekwowania przepisów.
- Wzmocnienie zdolności sądów, także przez szkolenia, w celu zapewnienia spójności przy interpretacji przepisów dotyczących praw konsumentów.

*Rozdział 29: Unia celna*

- Dostosowanie prawa w dziedzinie stref wolnocłowych do dorobku prawnego Wspólnoty, w szczególności reguł dotyczących kontroli celnych i kontroli podatkowej.
- Wzmocnienie zdolności do egzekwowania prawa przez administrację celną, w szczególności w odniesieniu do walki z nielegalnym handlem i podrabianiem towarów. Dalsze przygotowania do umożliwienia łączności systemów informatycznych z systemami UE.
- Likwidacja zwolnień z należności celnych towarów objętych unią celną, sprzedawanych w sklepach wolnocłowych podróży wjeżdżającym na teren Turcji.

*Rozdział 30: Stosunki zewnętrzne*

- Dostosowanie do stanowiska UE dotyczącego dauhańskiej agendy rozwoju w Światowej Organizacji Handlu oraz stanowiska UE w OECD.
- Zakończenie dostosowywania przepisów do systemu ogólnych preferencji Wspólnoty Europejskiej.
- Dalsze działania mające na celu zawarcie pozostałych umów o wolnym handlu z państwami trzecimi zgodnie z dorobkiem prawnym Wspólnoty.

*Rozdział 31: Polityka zagraniczna, bezpieczeństwa i obronna*

- Dalsze dostosowanie do unijnych wspólnych stanowisk, deklaracji, oświadczeń i działań w zakresie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.
- Dostosowanie polityki wobec państw trzecich oraz stanowisk w organizacjach międzynarodowych do polityki i stanowisk UE i jej państw członkowskich, w tym w odniesieniu do członkostwa wszystkich państw członkowskich UE w odpowiednich organizacjach oraz porozumieniach, takich jak Wassenaar.

*Rozdział 32: Kontrola finansowa*

- Przyjęcie zmienionego dokumentu strategicznego dotyczącego publicznej wewnętrznej kontroli finansowej oraz prawodawstwa powiązanego.
- Przyjęcie przepisów będących przedmiotem trwających procedur legislacyjnych w celu zapewnienia działania tureckiego trybunału obrachunkowego zgodnie z wytycznymi i standardami Międzynarodowej Organizacji Najwyższych Organów Kontroli (INTOSAI).
- Utworzenie niezależnie działającej struktury koordynującej zwalczanie nadużyć finansowych w celu ochrony interesów finansowych UE.

### 3.2. PRIORYTETY ŚREDNIOTERMINOWE

#### **Kryteria gospodarcze**

- Zakończenie programu prywatyzacji.
- Zapewnienie stabilności finansów publicznych.
- Dalsza poprawa ogólnego poziomu systemu edukacji i opieki zdrowotnej, ze zwróceniem szczególnej uwagi na młodsze pokolenie i kobiety.
- Modernizacja infrastruktury w kraju, szczególnie w obszarze energii i transportu, w celu wzmocnienia konkurencyjności całej gospodarki.

#### **Zdolność wypełnienia zobowiązań wynikających z członkostwa**

##### *Rozdział 2: Swobodny przepływ pracowników*

- Zapewnienie odpowiedniej zdolności państwowych służb zatrudnienia pozwalających na udział w sieci EURES (Europejskie Służby ds. Zatrudnienia).
- Dalsze wzmacnianie struktur administracyjnych, w szczególności w celu koordynacji systemów ubezpieczeń społecznych.

##### *Rozdział 3: Prawo przedsiębiorczości i swoboda świadczenia usług*

- Dalsze usuwanie ograniczeń swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług transgranicznych.
- Rozpoczęcie dostosowania przepisów krajowych do dorobku prawnego Wspólnoty w dziedzinie usług pocztowych.
- Dalsze dostosowywanie przepisów krajowych dorobku prawnego Wspólnoty w dziedzinie wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych oraz, w szczególności, podjęcie działań zmierzających do uchylecia wymogów dotyczących obywatelstwa.

##### *Rozdział 5: Zamówienia publiczne*

- Wdrożenie strategii zamówień publicznych.
- Propagowanie przeprowadzania procedur zamówień publicznych drogą elektroniczną.

##### *Rozdział 6: Prawo spółek*

- Przyjęcie ogólnych ram sprawozdawczości finansowej w dziedzinie rachunkowości przedsiębiorstw i audytu zgodnie z normami UE.
- Zwiększenie wymogów dotyczących jawności. W szczególności przyjęcie ogólnego wymogu składania przez przedsiębiorstwa skontrolowanych sprawozdań finansowych skonsolidowanych i jednostkowych w celu ich upublicznienia.

##### *Rozdział 7: Prawo własności intelektualnej*

- Dalsze dostosowywanie przepisów oraz zapewnienie skutecznego egzekwowania praw własności intelektualnej.

##### *Rozdział 8: Polityka konkurencji*

- Dostosowanie prawodawstwa wtórnego w dziedzinie pomocy państwa.
- Zapewnienie przejrzystości w dziedzinie pomocy państwa zgodnie z obowiązującymi zobowiązaniami dwustronnymi. Poinformowanie Wspólnoty o wszystkich obowiązujących programach pomocy i zgłaszanie z wyprzedzeniem każdego przypadku pomocy indywidualnej, która ma zostać przyznana.

##### *Rozdział 10: Społeczeństwo informacyjne i media*

- Zakończenie transpozycji i wdrażania dorobku prawnego Wspólnoty w dziedzinie łączności elektronicznej i przygotowanie pełnej liberalizacji rynków.
- Dalsze dostosowanie przepisów krajowych do dorobku prawnego Wspólnoty w dziedzinie polityki audiowizualnej oraz wzmocnienie niezależności i zdolności administracyjnych organu regulacyjnego.

*Rozdział 11: Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich*

- Dalszy rozwój systemu identyfikacji gruntów oraz krajowego systemu rejestracji rolników w celu przygotowania kontroli gruntów rolniczych.
- Rozpoczęcie przygotowań do wdrożenia działań pilotażowych związanych z ochroną środowiska i obszarami wiejskimi w celu dalszego wdrożenia środków rolno-środowiskowych.

*Rozdział 12: Bezpieczeństwo żywności, polityka weterynaryjna i fitosanitarna*

- Przyjęcie środków kontroli chorób zwierzęcych oraz utworzenie planów walki z chorobami, gdy jest to uzasadnione stanem zdrowia zwierząt.
- Zwiększenie możliwości laboratoryjnych i kontrolnych w obszarze bezpieczeństwa żywności oraz sektorze weterynaryjnym i fitosanitarnym, w szczególności jeśli chodzi o laboratoria referencyjne, badanie pozostałości (w tym plany kontroli) oraz procedury pobierania próbek.
- Dostosowanie przepisów krajowych w zakresie przenośnych encefalopatii gąbczastych (TSE) oraz produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego do dorobku prawnego Wspólnoty, a także utworzenie niezbędnych systemów zbiórki i przetwarzania.

*Rozdział 13: Rybołówstwo*

- Utworzenie wiarygodnego systemu oceny zasobów, dostarczającego dokładnych danych o zasobach morskich.
- Dostosowanie istniejącego rejestru floty do wymogów UE.

*Rozdział 14: Polityka transportowa*

- Dalsze dostosowanie przepisów i administracji w zakresie transportu do dorobku prawnego Wspólnoty, szczególnie w odniesieniu do transportu drogowego i bezpieczeństwa lotniczego.
- Wzmocnienie zdolności do wdrażania dorobku prawnego UE, w tym środków kontroli, zgodnie z normami UE.

*Rozdział 15: Energia*

- Zapewnienie utworzenia konkurencyjnego wewnętrznego rynku energii zgodnie z dyrektywami dotyczącymi energii elektrycznej i gazu. Dalsze wzmocnienie struktur administracyjnych i regulacyjnych, koniecznych, aby rynek energii funkcjonował sprawnie i był konkurencyjny.
- Przyjęcie ustawy o prawie jądrowym zapewniającej wysoki poziom bezpieczeństwa jądrowego zgodnie z normami UE.

*Rozdział 16: Opodatkowanie*

- Dalsze dostosowanie VAT i podatków akcyzowych, w szczególności w zakresie odliczeń, zwolnień, procedur szczególnych, zwrotów podatku oraz stosowania stawek obniżonych.

*Rozdział 18: Statystyka*

- Wzmocnienie roli koordynacyjnej Turkstatu oraz zwiększenie jego zdolności administracyjnych w celu zapewnienia bardziej terminowego gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania danych.

*Rozdział 19: Polityka społeczna i zatrudnienie*

- Zakończenie transpozycji dorobku prawnego Wspólnoty oraz umocnienie odpowiednich struktur administracyjnych i struktur egzekwowania prawa, w tym inspektoratów pracy, we współpracy z partnerami społecznymi.
- Wzmocnienie zdolności do oceny i monitorowania rynku pracy oraz zmian społecznych, a także rozwiązywania problemów strukturalnych.

*Rozdział 21: Sieci transeuropejskie*

- Przyznawanie pierwszeństwa projektom określonym w ramach oceny potrzeb infrastruktury transportowej (TINA) oraz projektów stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania wymienionych w wytycznych energetycznych TEN Wspólnoty Europejskiej.

*Rozdział 22: Polityka regionalna i koordynacja instrumentów polityki strukturalnej*

- Rozwijanie zdolności administracyjnych na poziomie centralnym, regionalnym i lokalnym w celu wdrażania ewentualnej przyszłej polityki spójności Wspólnoty.

*Rozdział 24: Sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo*

- Przyspieszenie wysiłków w celu utworzenia zintegrowanego systemu zarządzania granicami zgodnie z dorobkiem prawnym Wspólnoty, opartego na ścisłej koordynacji działań poszczególnych organów i profesjonalizmie pracowników, obejmującego między innymi mechanizm wstępnej kontroli służący ustaleniu tożsamości osób potrzebujących ochrony międzynarodowej na granicy.
- Dalsze dostosowanie przepisów krajowych do dorobku prawnego Wspólnoty w dziedzinie azylu, w szczególności przez zniesienie ograniczeń geograficznych w odniesieniu do konwencji genewskiej oraz wzmocnienie ochrony, wsparcia społecznego i środków integracji dla uchodźców.
- Zapewnienie zgodności ustawodawstwa tureckiego w sprawach cywilnych z dorobkiem prawnym Wspólnoty oraz wzmocnienie zdolności administracyjnych sądownictwa do stosowania tego dorobku.

*Rozdział 27: Ochrona środowiska*

- Dalsza transpozycja i wdrożenie dorobku prawnego Wspólnoty związanego z prawodawstwem ramowym, międzynarodowymi konwencjami w dziedzinie ochrony środowiska, prawodawstwem w dziedzinie ochrony przyrody, jakości wody, substancji chemicznych, zanieczyszczeń przemysłowych, zarządzania ryzykiem oraz gospodarki odpadami.
- Działanie na rzecz włączania wymagań w zakresie ochrony środowiska do polityki w innych sektorach.

*Rozdział 28: Ochrona konsumentów i zdrowia*

- Zapewnienie wysokiego poziomu ochrony przez skuteczne egzekwowanie zasad ochrony konsumenta oraz zwiększanie udziału odpowiednich organizacji konsumenckich.
- W dziedzinie zdrowia psychicznego – rozwój usług na poziomie społeczności lokalnych jako alternatywy dla opieki zinstytucjonalizowanej oraz zapewnienie wystarczających środków finansowych na opiekę w zakresie zdrowia psychicznego.

*Rozdział 29: Unia celna*

- Zakończenie dostosowania ustawodawstwa celnego do dorobku prawnego Wspólnoty w zakresie towarów i technologii podwójnego zastosowania, prekursorów oraz towarów podrabianych i pirackich.

*Rozdział 32: Kontrola finansowa*

- Dostosowanie tureckiego kodeksu karnego do Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich („konwencja PIF”) oraz do jej protokołów.

**4. PROGRAMOWANIE**

Pomoc finansowa na rzecz priorytetów określonych w partnerstwie dla członkostwa zostanie udostępniona w ramach dwóch instrumentów finansowych: programy przyjęte przed rokiem 2006 i w 2006 roku zostaną wdrożone zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2500/2001 z dnia 17 grudnia 2001 r. dotyczącym przedakcesyjnej pomocy finansowej dla Turcji <sup>(1)</sup>. Programy i projekty, przyjęte począwszy od 2007 r., zostaną wdrożone zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1085/2006. Na podstawie obu tych instrumentów Komisja przyjęła lub przyjmie odpowiednie decyzje o finansowaniu, a następnie Komisja i Turcja podpiszą porozumienia o finansowaniu. Porozumienia o finansowaniu stanowią podstawę prawną dla wdrażania konkretnych programów.

Turcja może również korzystać z finansowania w ramach programów wielostronnych i horyzontalnych.

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 342 z 27.12.2001, s. 1. Rozporządzenie uchylone rozporządzeniem (WE) nr 1085/2006.

## 5. WARUNKOWOŚĆ

Pomoc wspólnotowa w finansowaniu projektów za pośrednictwem instrumentów przedakcesyjnych jest uwarunkowana przestrzeganiem przez Turcję zobowiązań podjętych w ramach porozumień WE-Turcja, w tym decyzji o unii celnej 1/95 i innych decyzji, dalszymi działaniami mającymi na celu spełnienie kryteriów kopenhaskich, w szczególności postępowaniem w spełnianiu konkretnych celów priorytetowych określonych w niniejszym zmienionym partnerstwie dla członkostwa.

Nieprzestrzeganie tych warunków ogólnych może prowadzić do podjęcia przez Radę decyzji o zawieszeniu pomocy finansowej na podstawie rozporządzenia (WE) nr 2500/2001 lub na podstawie art. 21 rozporządzenia (WE) nr 1085/2006. Szczegółowe warunki są również uwzględnione w poszczególnych programach rocznych. W następstwie decyzji o finansowaniu podpisane zostanie z Turcją porozumienie o finansowaniu.

## 6. MONITOROWANIE

Wdrożenie partnerstwa dla członkostwa będzie badane w odpowiedni sposób za pomocą mechanizmów ustanowionych na mocy układu o stowarzyszeniu, jak również sprawozdań z postępów przygotowywanych przez Komisję.

Dzięki podkomitetom utworzonym na podstawie układu o stowarzyszeniu możliwy jest przegląd realizacji celów priorytetowych określonych w partnerstwie dla członkostwa, jak również postępów w dostosowaniu, wdrażaniu i egzekwowaniu prawa. Komitet Stowarzyszenia omawia ogólne zmiany, postępy i problemy w realizacji celów priorytetowych partnerstwa dla członkostwa, jak również konkretne kwestie przekazane mu przez podkomitety.

Monitorowanie programu przedakcesyjnej pomocy finansowej jest prowadzone wspólnie przez Turcję i Komisję za pośrednictwem Wspólnego Komitetu Monitorującego/Komitetu Monitorującego IPA. W celu zapewnienia skuteczności monitorowania projekty finansowane w ramach każdego porozumienia finansowego muszą zawierać możliwe do sprawdzenia i wymierne wskaźniki osiągnięć. Monitorowanie oparte na powyższych wskaźnikach umożliwi Komisji, Wspólnemu Komitetowi Zarządzającemu/Komitetowi Monitorującemu IPA oraz Turcji dokonanie odpowiedniej korekty realizowanych programów, o ile jest to konieczne, oraz opracowanie nowych programów. Wspólny Komitet Zarządzający/Komitet Monitorujący IPA zapewnia zgodność działań finansowanych w ramach programów przedakcesyjnych z partnerstwem dla członkostwa.

Partnerstwo dla członkostwa będzie nadal dostosowywane w zależności od potrzeb zgodnie z art. 2 rozporządzenia (WE) nr 390/2001.

---